

Briselē, 2022. gada 28. novembrī
(OR. en)

15361/22

JEUN 180
SOC 655
EDUC 409
GENDER 195
DIGIT 225

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par starppaaudžu dimensijas veicināšanu jaunatnes jomā nolūkā sekmēt dialogu un sociālo kohēziju

Pielikumā pievienots tematā minētie secinājumi, ko Padome (Izglītība, jaunatne, kultūra un sports) pieņēma 2022. gada 28. un 29. novembra sanāksmē.

Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par starppaaudžu dimensijas veicināšanu jaunatnes jomā nolūkā sekmēt dialogu un sociālo kohēziju

PADOME UN PADOMĒ SANĀKUŠO DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

ATZĪSTOT, KA:

1. ES jaunatnes stratēģijas Eiropas Jaunatnes mērķis Nr. 3 "Iekļaujošas sabiedrības" paredz "nodrošināt vairāk telpu, iespēju, resursu un programmu, ar ko veicināt dialogu ¹ un sociālo kohēziju un cīnīties pret diskrimināciju un segregāciju", un Eiropas Jaunatnes mērķa Nr. 4 "Informācija un konstruktīvs dialogs" nolūks ir nodrošināt, ka jaunieši iesaistās līdzdalīgā un konstruktīvā dialogā.
2. Pamatojoties uz esošajām iespējām Eiropas, valstu, reģionālā un vietējā līmenī, Eiropas Jaunatnes gadā (2022) ir atzīts, ka ir jāstiprina, jāgodina, jāatbalsta un jāiesaista jaunieši, lai nodrošinātu, ka viņu intereses un vajadzības tiek pienācīgi ņemtas vērā politiskajās darbībās dažādās politikas jomās ². Jaunatnes politikas starppaaudžu dimensija ir ļoti svarīga, lai sasniegtu Eiropas gada mērķus un nodrošinātu tā mantojumu sociāli saskaņotā veidā.

¹ Šajos Padomes secinājumos ar "dialogu" saprot "paaudžu dialogu".

² Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2021/2316 (2021. gada 22. decembris) par Eiropas Jaunatnes gadu (2022), OV L 462/I.

3. Darbam ar jaunatni cita starpā ir potenciāls palīdzēt iesaistīt jauniešus ar dažādu izcelsmi un dzīves apstākļiem, tostarp tos, kuriem ir mazāk iespēju, dažādu veidu starppaaudžu projektos un aktivitātēs, un tas var būt vērtīgs instruments, lai veicinātu paaudžu dialogu, paaudžu solidaritāti un paaudžu vienlīdzību, kā arī veidotu pozitīvas attiecības starp dažādu paaudžu cilvēkiem.
4. Jaunatnes padomēm, jaunatnes organizācijām, darba ar jaunatni struktūrām, jaunatnes tīkliem un neformālām jauniešu grupām var būt svarīga nozīme paaudžu dialoga, vienlīdzības un solidaritātes veicināšanā. Pateicoties jauniešu praktiskajām zināšanām ³ un zinātībai par jaunatni, tie rada iespēju eksperimentēt un var palīdzēt atklāt inovatīvus risinājumus un paaudžu sadarbības veidus.
5. Covid-19 pandēmija un Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, kas 2022. gadā izraisīja nepieredzētu Ukrainas bēgļu pieplūdumu Eiropā, ir apliecinājuši, ka sabiedrībai, lai veicinātu sabiedrības noturību krīzes situācijās, ir svarīgi visu vecumu brīvprātīgie. Jaunieši, kas pandēmijas un bēgļu pieplūduma laikā veic brīvprātīgo darbu dalībvalstīs, ir apliecinājuši savu potenciālu veicināt paaudžu solidaritāti un veidot saiknes starp jauniešiem un citām vecuma grupām ⁴.
6. Starppaaudžu brīvprātīgais darbs apvieno jauniešus un vecāka gadagājuma cilvēkus mērķtiecīgās un savstarpēji izdevīgās aktivitātēs, programmās un projektos, kas veicina solidaritāti, dziļāku izpratni un cieņu starp paaudzēm, un palīdz veidot saliedētākas kopienas.

³ Ar jauniešu praktiskajām zināšanām saprot jauniešu izpratni par to, kas, pamatojoties uz viņu pieredzi, labi darbojas.

⁴ Dalībvalstu atbildes periodiski atjauninātās anketās par pasākumiem, ko dalībvalstis pieņēmušas izglītības un jaunatnes jomā Covid-19 pandēmijas laikā HR, DE, PT un SI prezidentūru laikā.

7. Digitālā plaista liecina par ilgstošu nevienlīdzību prasmju attīstīšanā un piekļuves nodrošināšanā jaunām tehnoloģijām. Komisijas Zaļajā grāmatā par novecošanu ir atzīts, ka "ieguldījumi digitālajās prasmēs, kopienu attīstīšana un kohēzija starp paaudzēm var novērst garīgās veselības un labbūtības pasliktināšanos un mazināt nevienlīdzību" ⁵. Digitālo prasmju un zināšanu apmaiņa ir joma, kurā jaunieši var uzņemties vadošo lomu un palīdzēt veidot spēcīgāku starppaaudžu saikni ar cilvēkiem, kas ir vecāki par viņiem ⁶.
8. ES programmām un iniciatīvām, piemēram, *Erasmus+*, Eiropas Solidaritātes korpusam, ES jaunatnes dialogam, Eiropas Jaunatnes gadam 2022, konferencei par Eiropas nākotni, jaunajam Eiropas "Bauhaus", kā arī Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondiem), tostarp iniciatīvai *ALMA* (*Aim, Learn, Master, Achieve* – tiecies, mācies, apgūsti, sasniedz) Eiropas Sociālā fonda+ ietvaros un Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentam (*NextGenerationEU*), ir potenciāls būt vērtīgiem instrumentiem paaudžu dialoga veicināšanai un paaudžu solidaritātes sekmēšanai jaunatnes jomā vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī. Projekti, kuru pamatā ir brīvprātīgais darbs un solidaritātes aktivitātes, ir uzskatāms pierādījums tam, ka jaunieši ir apņēmušies aktīvi iesaistīties cita starpā paaudžu dialogā un solidaritātē.

⁵ Komisijas Zaļā grāmata par novecošanu: Paaudžu solidaritātes un savstarpējās atbildības veicināšana, COM(2021) 50 final, OV C 50, 27.1.2021., 21. lpp.

⁶ *EURACTIV* īpašais ziņojums *Golden years: Opportunities for Europe's ageing population* (Zelta gadi: iespējas Eiropas novecojošajai sabiedrībai), 2022. gada 22. jūnijs, ar atsauci uz *Edwards Lifesciences* pētījumu *Unifying Generations: Building the Pathway to Intergenerational Solidarity* (Paaudžu apvienošana: virzība uz paaudžu solidaritāti), 2022. gada 21. jūnijs.

9. Paaudžu vienlīdzības veicināšana, izmantojot ar jaunatni saistītu politiku ⁷ visos līmeņos, ir ļoti svarīga, jo īpaši lauku, attālos, nomaļos, mazāk attīstītos un tālākajos reģionos. Jaunākās paaudzes īpatsvara samazināšanās dažādās dalībvalstīs ⁸ un intelektuālā darbaspēka emigrācija ir nopietna problēma daudzām no šīm kopienām, un ir ļoti svarīgi piešķirt lielāku prioritāti paaudžu vienlīdzībai, formulējot atbalstošu jauniešiem saistošu politiku ⁹ kohēzijas nodrošināšanai.
10. Veicinot starppaaudžu dimensiju ar jaunatni saistītās politikas jomās un nodrošinot darbu ar jaunatni, ir jānodrošina dzimumu līdztiesība ¹⁰. Tam ir vajadzīgi ne tikai valdību, bet arī pilsoniskās sabiedrības, tostarp jaunatnes organizāciju, jauniešu līderu, jaunatnes darbinieku, mediju un privātā sektora centieni.
11. ES jaunatnes dialogs kā lielākais jauniešu līdzdalības mehānisms ES un Eiropas Padomes kopīgas pārvaldības sistēmā nodrošina iespējas paaudžu dialogu conceptualizēt kā procesu, kurā dažādu vecumu cilvēkiem ir telpa kopīgām pārdomām un kopīgai jaunradei. ES jaunatnes konferencē, kas 2022. gada 11.–13. jūlijā notika Prāgā, jaunieši puda viedokli, ka paaudžu dialogam nevajadzētu aizstāt tiešu jaunatnes dialogu ar politikas veidotājiem, bet tam būtu jānotiek līdztekus tam.

⁷ Ar jaunatni saistīta politika ir politika, kura ietekmē jauniešu dzīvi un kuras neatņemama sastāvdaļa ir jauniešu dzīves apstākļu un iespēju uzlabošana, kā arī atbalsts vienlīdzīgām iespējām piedalīties ekonomiskajā, sociālajā un politiskajā dzīvē.

⁸ UNECE politikas pārskats par novecošanu Nr. 18, 2017. gada marts.

⁹ Ar jaunatni saistītas atbalstošas politikas pamatā ir jauniešu vajadzību novērtējums, un tā pievēršas dažādiem publiskās politikas aspektiem, kas nav ietverti vispārīgākos politikas dokumentos, piemēram, labbūtībai, garīgajai veselībai, mājokļiem, piekļuvei infrastruktūrai vai pakalpojumiem utt.

¹⁰ Dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam nodrošina satvaru Eiropas Komisijas darbam dzimumu līdztiesības jomā un nosaka politikas mērķus un galvenās darbības laikposmam no 2020.–2025. gadam. Komisijas paziņojums COM(2020) 152 final.

UZSKATA, KA:

12. Ir svarīgi veicināt dialogu gan starp jauniešiem, gan starp jauniešiem un vecākām paaudzēm. Ieguvumi, ko sniedz dažādu paaudžu pieredzes un kompetenču apvienošana, ir nozīmīgi un palīdz veidot miermīlīgas un saliedētas sabiedrības, kuru pamatā ir savstarpēja cieņa, empātija, solidaritāte un izpratne par visu vecumu grupu vajadzībām.
13. Jauniešu iesaistīšanās paaudžu dialogā un paaudžu solidaritātes projektos, tostarp brīvprātīgajā darbā, ļauj jauniešiem apgūt transversālas kompetences un sociālās prasmes, ko viņi var izmantot citās dzīves jomās. Dažādu paaudžu aktīva iesaistīšanās paaudžu dialogā veicina savstarpējo attiecību veidošanas prasmju un savstarpējas pielāgošanās spēju attīstību un palīdz veidot sabiedrības noturību un labbūtību, izmantojot sociālo iesaisti, sociālo sakaru veidošanu un sociālās izolācijas novēršanu.
14. Paaudžu vienlīdzības veicināšana, izmantojot holistisku un tālredzīgu pieeju ar jaunatni saistītas politikas izstrādei, veicina sociālo kohēziju. Politikas veidotājiem, kurus atbalsta pētnieki, jaunatnes darbinieki, jaunatnes organizācijas, citi speciālisti ¹¹ un citas attiecīgās ieinteresētās personas, būtu jārada stingra politiskā apņemšanās reaģēt uz nevienlīdzību gan dažādās paaudzēs, gan starp tām un pievērsties izaicinājumiem starp dažādām paaudzēm. Viņiem vajadzētu būt piekļuvei esošajiem valstu vai Eiropas datiem un pierādījumiem, kas sadalīti pēc vecuma un ar ko uzrauga nevienlīdzību starp jauniešiem ar dažādu izcelsmi un dzīves apstākļiem un dažādās vecuma grupās.

¹¹ Šajos Padomes secinājumos ar "citu speciālistu" saprot personu, kuru atkarībā no valsts konteksta parasti uzskata par mentoru, pedagogu, akadēmisko aprindu pārstāvi, instruktoru vai pasniedzēju, kas sniedz apmācību vai kursus politikas veidotājiem, jaunatnes darbiniekiem un brīvprātīgajiem, kuri strādā jaunatnes jomā, lai viņi varētu apgūt prasmes, kas vajadzīgas darbam vai aktivitātēm.

15. Politikas veidotājiem, jaunatnes organizācijām, tostarp vietējām jaunatnes padomēm, jauniešiem, jaunatnes darbiniekiem, jauniešu līderiem, pētniekiem, pedagogiem un citām attiecīgām ieinteresētajām personām attiecīgā gadījumā būtu jāapsver papildu pasākumi un inovatīvas pieejas, kas lēmumu pieņemšanas procesos var apvienot jauniešus ar citām vecumu grupām.
16. Paaudžu neviendabīgums, kas izriet no dažādām individuālām un grupu iezīmēm, tostarp garīgajām un fiziskajām spējām, sociālekonomiskajiem apstākļiem, un ar to saistītās identitātes ir jāciena, lai visām paaudzēm būtu vienlīdzīgas iespējas pilnībā un efektīvi piedalīties paaudžu dialogā visos lēmumu pieņemšanas līmeņos, kas ietekmē viņu personīgo, profesionālo un sociālo dzīvi.
17. Ir svarīgi atbalstīt algotus un brīvprātīgos jaunatnes darbiniekus, lai viņi savā darbā veicinātu un īstenotu starppaaudžu dimensiju. Apmaksātu un brīvprātīgu jaunatnes darbinieku izglītība un apmācība par starppaaudžu dimensiju attiecīgā gadījumā būtu jāpielāgo, lai veicinātu paaudžu solidaritāti un vienlīdzību darba ar jaunatni un brīvprātīgā darba nodrošināšanā.
18. Būtu jāizpēta pētnieku iesaistīšana tādu ilgtermiņa strukturālu pasākumu izstrādē, ar ko veicina paaudžu solidaritāti un taisnīgumu, piemēram, viņi varētu nodrošināt rādītājus par paaudžu vienlīdzību vai periodiski publicēt pētījumus, kuros analizēta paaudžu vienlīdzība.

19. Inovatīvas paaudžu dialoga iniciatīvas digitālo prasmju attīstīšanai var mudināt Eiropas jauniešus atvieglot savu vienaudžu un vecāka gadagājuma cilvēku iesaistīšanos digitālajā pārejā. Šādas iniciatīvas, kuru mērķis ir dot kopienām iespēju stiprināt savas digitālās prasmes, var samazināt kopienas locekļu vientulību, veicināt viņu labbūtību un palielināt viņu sociālo iekļaušanu, tādējādi palīdzot veidot saliedētas kopienas.
20. Ilgtspējīgas attīstības koncepcija, kas minēta Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķos, un nepieciešamība stiprināt tās sociālo dimensiju ietver visu vecumu iedzīvotāju aktīvu iesaistīšanos drošu, iekļaujošu un saliedētu kopienu veidošanā. Dažādu vecuma grupu dažādo vajadzību un pienākumu atzīšanu sabiedrībā var pastiprināt ar pasākumiem un brīvprātīgo darbu, kas pulcē dažādu vecumu grupu pārstāvjus, lai dotu iespēju jaunākajai un vecākajai paaudzei mijiedarboties un apmainīties viedokļiem par jautājumiem, kas saistīti ar ilgtspējīgu Eiropu.
21. Izpratne par paaudžu daudzveidību no spēju veidošanas viedokļa būtiski ietekmē to, kā attīstās veselīgas paaudžu attiecības un sociālā kohēzija. Lai veicinātu dialogu starp jaunākajām un vecākajām paaudzēm, iespēja iesaistīties paaudžu dialogā būtu jānodrošina arī bērniem, lai radītu kopīgu pieredzi konstruktīvā dialogā, vienlaikus jau no agrīna vecuma attīstot savstarpēju cieņu un empātiju.

AICINA DALĪBVALSTIS ATTIECĪGAJOS LĪMENOS:

22. Palielināt politikas veidotāju izpratni par paaudžu vienlīdzības apsvērumiem un sniegt viņiem pierādījumus, informāciju, datus un citus attiecīgus resursus, kas vajadzīgi, lai politikas veidošanā nostiprinātu līdztiesību vecuma ziņā.
23. Izpētīt iespējas vajadzības gadījumā jaunatnes stratēģijās un politikā iekļaut mērķus un pasākumus, kas atspoguļo starppaaudžu dimensiju. Šie mērķi un pasākumi būtu jāizstrādā, pamatojoties uz zināšanām, pierādījumiem un labu praksi un apspriežoties ar dažādām jauniešu grupām, viņus pārstāvošajām organizācijām un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai sasniegtu reaģētspējīgākus un iekļaujošākus rezultātus politikas jomās.
24. Ciešā sadarbībā ar jaunatnes organizācijām, jaunatnes padomēm un vietējām, reģionālām un valsts iestādēm un kopienām veicināt un atvieglot konsultācijas ar jauniešiem un viņu aktīvu un jēgpilnu līdzdalību starppaaudžu dimensijas izstrādē, īstenošanā un novērtēšanā visos ar jaunatni saistītajos politikas virzienos.
25. Ar tādu mērķtiecīgu pasākumu īstenošanu, kuri jo īpaši ļauj iesaistīt jauniešus, kam ir mazāk iespēju, un nepietiekami pārstāvētas jauniešu grupas, veicināt iespēju un pieejamu telpu radīšanu jauniešiem, lai viņi varētu iesaistīties jēgpilnā paaudžu dialogā publisko lēmumu pieņemšanas procesos visās politikas jomās, kas ietekmē viņu dzīvi un labbūtību.
26. Izpētīt veidus, kā nodrošināt telpu, kur pulcināt politikas veidotājus, pētniekus, jaunatnes darbiniekus un jauniešus, lai viņi varētu izstrādāt paaudžu dialoga instrumentus, piemēram, paaudžu dialoga rīkkopas, un veicināt vienlīdzīgu piekļuvi informācijai par to, kā var uzklaut jauniešu viedokli, izmantojot paaudžu dialoga iespējas.

27. Izmantot Eiropas Solidaritātes korpusa un *Erasmus+* programmu sniegtās iespējas, lai atbalstītu tādu jaunatnes organizāciju un jauniešu spēju veidošanas stratēģiju izstrādi un īstenošanu, kuras palīdz attīstīt kopienas brīvprātīgo darbu, veidojot partnerības, kas atspoguļo visas kopienas daudzveidību un dažādu paaudžu vajadzības.
28. Izpētīt iespējas, kā esošās uz kompetencēm balstītās sistēmas ¹² formālai un neformālai darba ar jaunatni izglītībai, mācībām un apmācībai var palīdzēt atspoguļot starppaaudžu dimensiju darbā ar jaunatni.

AICINA DALĪBVALSTIS UN EIROPAS KOMISIJU SAVĀS ATTIECĪGAJĀS
KOMPETENCES JOMĀS UN ATBILSTOŠĀ LĪMENĪ, IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES
PRINCIPU:

29. Izpētīt iespēju izmantot esošās pamatnostādnes, rīkkopas ¹³ un mehānismus, piemēram, pilsoņu paneļdiskusijas ¹⁴, lai atbalstītu jaunatnes dimensijas integrēšanu nozaru politikā un tādējādi uzlabotu politikas saskaņotību ar mērķi nodrošināt tādu politiku un pakalpojumus, kas labāk atbilst jauniešu vajadzībām.

¹² Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikums CM/Rec(2017)4 dalībvalstīm par darbu ar jaunatni.

¹³ ESAO (2020), *Governance for Youth, Trust and Intergenerational Justice: Fit for All Generations?* (Pārvaldība jauniešiem, uzticēšanās vairošanai un paaudžu taisnīgumam: vai tas ir piemēroti visām paaudzēm?) ESAO publiskās pārvaldības pārskati, *OECD Publishing, Paris or United Nations Youth Strategy, youth marker methodology, Youth 2030 Working with and for young people* (Parīzes jeb Apvienoto Nāciju Organizācijas Jaunatnes stratēģija, jaunatnes marķiera metodika, "Jaunatne 2030 – darbs ar jauniešiem un jauniešu labā").

¹⁴ COM(2022) 404 final: Pilsoņu paneļdiskusijas ļauj pilsoņiem kopīgi padomāt par tematiem, kas viņiem ir svarīgi. Piemēram, Eiropas pilsoņu paneļdiskusijas bija būtisks konferences par Eiropas nākotni elements. Tāpat kā šajā konferencē, dalībnieki būtu jāizraugās izlases veidā. Taču tiem būtu jāatspoguļo arī Eiropas daudzveidība un demogrāfija. Trešdaļai dalībnieku vajadzētu būt jauniešiem. Attiecīgā gadījumā ietekmes novērtējumā tiks iekļauts pilsoņu ziņojums, kurā apkopoti šo līdzdalības un apspriešanās procesu rezultāti. Ja visi dalībnieki būs jaunieši, tā būtu "jauniešu aptauja". Pirmā no šīm jaunās paaudzes pilsoņu paneļdiskusijām tiks uzsākta saistībā ar 2022. gada runu par stāvokli Savienībā.

30. Turpināt izmantot esošos līdzdalības mehānismus un platformas, piemēram, jauniešu parlamenta simulācijas sesijas un politikas dialogu ar politikas veidotājiem vietējā, valsts, reģionālā un Eiropas līmenī, lai veicinātu paaudžu dialogu starp jauniešiem un ieinteresētajām personām ar lēmumu pieņemšanas pilnvarām visos līmeņos.
31. Izmantot esošos tīklus un rīkus, tostarp *Eurodesk* un Eiropas Jaunatnes portālu, lai veicinātu lietotājdraudzīgu informāciju par dažādām ES iespējām izstrādāt un īstenot projektus un iniciatīvas, kas atbalsta paaudžu dialogu, paaudžu solidaritāti un paaudžu vienlīdzību.
32. Veicināt labas prakses apmaiņu, kas aptver gados jaunāku un vecāku iedzīvotāju kopīgu iesaistīšanos solidaritātes aktivitātēs, kā arī kopienas plānošanā, kā tā izstrādāta tādās programmās kā *Erasmus+* un Eiropas Solidaritātes korpuss, un mūžizglītībā, izmantojot esošos ES rīkus un platformas, lai palielinātu sociālo kohēziju vietējās kopienās.
33. Organizēt savstarpējas mācīšanās pasākumus, piemēram, seminārus, mācīšanos no līdzbiedriem vai citus attiecīgus sadarbības veidus starp dažādu politikas jomu ieinteresētajām personām, jauniešiem un jaunatnes organizācijām, lai veicinātu paaudžu dialogu, paaudžu solidaritāti un paaudžu vienlīdzību.
34. Esošās finanšu shēmas un programmu ietvaros atbalstīt un, ja iespējams, izpētīt iespēju izveidot jauniešiem paredzētas telpas un iniciatīvas. Lai stiprinātu sociālo kohēziju, dot viņiem iespēju attīstīties un piedalīties darbībās, kas veicina paaudžu dialogu.

AICINA EIROPAS KOMISIJU SASKAŅĀ AR SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU:

35. Veicināt sinerģiju starp jaunatnes politiku un citām ar jaunatni saistītām politikas jomām un programmām, lai sasniegtu ES jaunatnes stratēģijas mērķus, tostarp Eiropas Jaunatnes mērķi Nr. 3 "Iekļaujošas sabiedrības" un Nr. 4 "Informācija un konstruktīvs dialogs", kuru uzdevumi iekļauj dialogu un sociālo kohēziju, kā arī iesaistīšanos cieņpilnā un nevardarbīgā dialogā.
36. Uzsvērt ES jaunatnes koordinatora lomu izpratnes veidošanā par nepieciešamību pievērsties paaudžu apsvērumiem visās attiecīgajās politikas jomās.
37. Veicināt labas prakses apmaiņu starp dalībvalstīm par paaudžu dialoga un paaudžu solidaritātes veicināšanu, izmantojot Eiropas Jaunatnes portālu, jaunatnes vikivietni un tādas ES programmas un iniciatīvas kā *Erasmus+*, Eiropas Solidaritātes korpuss, programma "Radošā Eiropa" un jaunais Eiropas "Bauhaus".

AICINA VISUS DALĪBNIEKUS, KAS IESAISTĪTI EIROPAS SADARBĪBAS PASĀKUMOS
JAUNATNES JOMĀ:

38. Popularizēt Eiropas paaudžu solidaritātes dienu, kas kopš 2009. gada katru gadu tiek atzīmēta 29. aprīlī un sniedz Savienībai lielisku iespēju atjaunot savu apņemšanos stiprināt paaudžu solidaritāti un sadarbību, lai veicinātu taisnīgu un ilgtspējīgu sabiedrību ¹⁵.
39. Stimulēt paaudžu dialogu, lai cīnītos pret diskrimināciju un aizspriedumiem vecuma dēļ, pulcējot dažādas vecuma grupas un ļaujot tām labāk iepazīt citai citu, mācīties citai no citas un sadarboties ikdienas dzīvē.
40. Veikt kopīgus centienus, lai īstenotu Eiropas Jaunatnes mērķi Nr. 4, iesaistot dažādas paaudzes ar kopīgu aktivitāšu palīdzību, kuru mērķis ir vietējās kopienas iesaistīt mērķtiecīgu dezinformācijas un propagandas kampaņu apkarošanā. Attiecīgā gadījumā būtu jāizvērtē medijpratības programmas, kuru mērķis ir veidot sabiedrības noturību saskarē ar mērķtiecīgām dezinformācijas un maldinošas informācijas kampaņām, un jāapsver to paplašināšana gan formālās izglītības, gan neformālās mācīšanās vidē. Tas ir īpaši svarīgi saistībā ar dezinformācijas un maldinošas informācijas kampaņām krīzes situācijā, piemēram, saistībā ar Covid-19 pandēmiju un Krievijas agresijas karu pret Ukrainu 2022. gadā.

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 940/2011/ES (2011. gada 14. septembris) par Eiropas gadu aktīvai novecošanai un paaudžu solidaritātei (2012), OV L 246/5, 23.9.2011.

a) ATSAUCES DOKUMENTI

Šo secinājumu pieņemšanā Padome un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvji ir ņēmuši vērā šādus dokumentus.

- Padomes 2022. gada 5. aprīļa Ieteikums par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā, OV C 157 (2022).
- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi "Veicināt jauniešu kā pārmaiņu virzītājspēku iesaisti ar mērķi aizsargāt vidi", OV C 159/07 (2022).
- Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums par Eiropas Jaunatnes gadu (2022), OV L 462, 28.12.2021.
- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par tādu pilsonisko telpu sargāšanu un veidošanu jauniešiem, kas veicina jēgpilnu jaunatnes līdzdalību, OV C 501 1/04 (2021).
- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par daudzlīmeņu pārvaldības stiprināšanu saistībā ar jauniešu līdzdalības lēmumu pieņemšanas procesos veicināšanu, OV C 241/03 (2021).
- Eiropas Komisijas Zaļā grāmata par novecošanu: Paaudžu solidaritātes un savstarpējās atbildības veicināšana, COM(2021) 50 final.
- Padomes secinājumi par novecošanas jautājumu integrēšanu publiskās politikas jomās, 6976/21(2021).

- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par demokrātijas izpratnes un demokrātiskās iesaistes veicināšanu Eiropas jauniešu vidū OV C 415/09 (2020).
- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par iespēju vairošanu jauniešiem lauku un attālos apgabalos (OV C 193/06 (2020)).
- Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija, ar ko nosaka pamatnostādnes ES jaunatnes dialoga pārvaldībai – Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam, OV C 189, (2019).
- Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā: Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam, OV C 456, (2018).
- Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums par Eiropas gadu aktīvām vecumdienām un paaudžu solidaritātei (2012), OV L 246/5.
- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jaunais Eiropas "Bauhaus": pievilcība, ilgtspēja, kopība", COM(2021) 573 final.
- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "ES stratēģija par bērna tiesībām", COM/2021/142 final.

- Eiropas Ārlietu padome, ziņojums par politiku, 2021. gada septembris, "*Europe's invisible divides: How covid-19 is polarising European politics*"(Eiropas neredzamās plaisas: kā Covid-19 polarizē Eiropas politiku).
- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Savienība, kurā valda līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam", COM/2020/152 final.
- Eiropas Komisija, "*Mapping study on the intergenerational dimension of sport: final report to the European Commission*" (Kartēšanas pētījums par starppaaudžu dimensiju sportā: galīgais ziņojums Eiropas Komisijai), Publikāciju birojs, 2020.
- Eiropas Komisija, Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plāns.
- Eiropas Komisija, Eiropas sociālo tiesību pīlārs 20 principos.
- ESAO, "*Recommendation of the Council on Creating Better Opportunities for Young People*" (Padomes ieteikums par labāku iespēju radīšanu jauniešiem), OECD/LEGAL/0474, 10.6.2022.

- ESAO ziņojums "*Governance for Youth, Trust and Intergenerational Justice: Fit for all Generations?*" (Pārvaldība jauniešiem, uzticēšanās vairošanai un paaudžu taisnīgumam: vai tas ir piemēroti visām paaudzēm?), 22.11.2020.
- ESAO ziņojums "*Youth and Covid-19: Response, recovery and resilience*" ("Jaunatne un Covid-19: reaģēšana, atveseļošana un noturība"), 11.6.2020.
- Eiropas Komisija, Komisijas dienestu darba dokuments "*Better Regulation Guidelines*" (Labāka regulējuma pamatnostādnes), SWD(2021) 305 final, 3.11.2021.
- Apvienoto Nāciju Organizācija, Jaunatnes stratēģija "Jaunatne 2030 – darbs ar jauniešiem un jauniešu labā".
- Deležan Tomaž, "*Derailing modern democracies: the case of youth absence from an intergenerational perspective*" (Moderno demokrātijū graušana: jauniešu klātneesamības gadījums no paaudžu perspektīvas), *Annales*, 2018..
- Deležan Tomaž, "*Intergenerational dialogue for democracy*" (Paaudžu dialogs demokrātijai). Starptautiskais *IDEA* diskusiju dokuments Nr. 1/2017.
- *Parents for Future in Europe* (Vecāki nākotnei Eiropā) vēstule ES iestādēm, 2020. gada 12. jūnijs.

b) GALVENO JĒDZIENU DEFINĪCIJAS ŠO SECINĀJUMU VAJADZĪBĀM

"Starppaaudžu dimensijas veicināšana jaunatnes politikas veidošanā un darba ar jaunatni nodrošināšanā" ir paaudžu dialoga, paaudžu solidaritātes un paaudžu taisnīguma/vienlīdzības veicināšana jaunatnes jomā atbilstīgi ES jaunatnes stratēģijas 2019.–2027. gadam pilnvarām:

- izmantojot inovatīvu starpnozaru jaunatnes politiku (piemēram, nosakot starppaaudžu dimensiju par vienu no jaunatnes politikas dokumentu horizontālajām prioritātēm, pīlāriem vai stratēģiskajiem vai darbības mērķiem), kas veicina dialogu lēmumu pieņemšanas procesos, lai jaunieši varētu līdzvērtīgi ietekmēt lēmumus, kas ietekmē viņu dzīvi, un tādējādi veicina vecumu daudzveidību un vienlīdzīgu attieksmi pret dažādiem vecumiem sabiedriskajā dzīvē vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī;
- bagātinot darba ar jaunatni nodrošināšanu, šajā nolūkā darbā ar jaunatni un brīvprātīgajā darbā integrējot paaudžu solidaritāti un paaudžu dialogu.

"Paaudžu dialogs" ir interaktīva un droša līdzdalības telpa vai iespēja, kas apvieno jaunākās un vecākās paaudzes, lai veidotu kopīgas zināšanas un kopīgu pieredzi. To var īstenot ar dažādu mehānismu (piemēram, aptauju, sanāksmju, apaļā galda diskusiju, pilsoņu paneldiskusiju, forumu vai konsultatīvo padomju) palīdzību ar mērķi panākt augstu līmeni apzināta pilsoniskuma un kopīgas lēmumu pieņemšanas ziņā un paaudžu vienlīdzības un tiesiskuma principu integrēšanu dažādos pārvaldības līmeņos.

"Paaudžu līdztiesība" ir vienāda līmeņa iespēju un palīdzības nodrošināšana visām sabiedrības vecuma grupām. Tādējādi tiek nodrošināts, ka visām vecuma grupām ir vienādas tiesības un pienākumi.

"Paaudžu vienlīdzība" nozīmē to, ka tiek atzīts, ka dažādām vecuma grupām ir dažādas vajadzības un ka ir jākoriģē nelīdzsvarotības. Šis process ir nepārtraukts un prasa apzināt un pārvarēt tīšus un netīšus šķēršļus, ko rada aizspriedumi vai sistēmiskas struktūras. Vienlīdzība nozīmē to, ka tiek sniegta dažāda līmeņa atbalsts un palīdzība atkarībā no dažādu vecuma grupu konkrētajām vajadzībām vai spējām. Tā nodrošina, ka visām vecuma grupām tiek sniegti resursi, kas tām vajadzīgi, lai piekļūtu vienādām iespējām.

"Paaudžu taisnīgums" attiecas uz taisnīgumu starp paaudzēm, kura pamatā ir ideja, ka "pašreizējās paaudzes centieni nodrošināt labklājību nedrīkst mazināt labas un cilvēka cienīgas dzīves iespējas nākamajām paaudzēm" (Apvienoto Nāciju Organizācija, 2013 ¹⁶). Šo Padomes secinājumu kontekstā paaudžu taisnīgums raksturo attiecības starp mūsdienu paaudzēm, t. i., starp jaunākajām un vecākajām paaudzēm.

"Paaudžu solidaritāte" attiecas uz savstarpēju atbalstu un sadarbību starp dažādām vecumu grupām nolūkā izveidot sabiedrību, kurā visu vecumu cilvēkiem ir sava loma atbilstoši viņu vajadzībām un spējām un kurā viņi var vienlīdzīgi gūt labumu no savas kopienas ekonomiskā un sociālā progressa.

¹⁶ Apvienoto Nāciju Organizācija, *"Intergenerational solidarity and the needs of future generations"* (Paaudžu solidaritāte un nākamā paaudžu vajadzības), Ģenerālsekretāra ziņojums, A/68/322, 2013.

c) ES JAUNATNES DIALOGA 9. CIKLA IETVAROS VEIKTO VALSTU KONSULTĀCIJU
GALĪGĀ ZIŅOJUMA KOPSAVILKUMS

ES jaunatnes dialoga 9. cikla (*EUYPD9*) konsultāciju posms norisinājās no 2022. gada janvāra līdz augustam. Šis *EUYPD9* rezultātu kopsavilkums aptver konsultācijas, ko veica valstu darba grupas, to starptautisko nevalstisko jaunatnes organizāciju ieguldījumu, kas piedalās *EUYPD9*, un rezultātus, kas gūti *EUYPD9* jaunatnes konferencē Prāgā, Čehijas Republikā ¹⁷. Ir ņemti vērā arī rezultāti, kas gūti, vidusposmā apkopojot labas prakses ¹⁸ piemērus.

1. apakštemata "Informācija un izglītība" rezultāti

Saskaņā ar to jauniešu viedokli, kuri piedalījās konsultācijās, informācijas avotiem un iespējām mācīties par klimata pārmaiņām vajadzētu:

- būt jauniešiem draudzīgām, piekļūstamām un pieejamām dažādos formātos un valodās;
- parādīt klimata pārmaiņu nozīmi dažādu jauniešu dzīvē;
- būt visaptverošām, uzticamām un balstītām uz zinātni, aptvert virkni vides jautājumu un parādīt politiskos procesus un norises, kas saistītas ar ilgtspēju;
- uzsvērt saikni starp klimata pārmaiņām un nelīdztiesību, jo konsultācijās daudzi jaunieši par šo nebija informēti;

¹⁷ *EUYPD9* ES jaunatnes konference Prāgā, Čehijas Republikā. Konferences nobeiguma ziņojums: Apspriedes par ilgtspēju un iekļaušanu, 2022. gada 25. jūlijs.

¹⁸ *EUYPD9* vidusposma ziņojums. Laba prakse un konsultāciju procesi, 2022. gada 30. jūnijs.

- iet tālāk par informācijas apmaiņu un tiekties motivēt un dot iespējas jauniešiem rīkoties ilgtspējas labā, tostarp, veicot politiskus pasākumus un izvēloties ilgtspējīgu dzīvesveidu;
- izvairīties no "apokaliptiskiem vēstījumiem", kas rada bezcerības sajūtu un ietekmē jauniešu garīgo veselību.

Lai palielinātu iespējas mācīties par ilgtspēju, tika ierosināts labāk izmantot skolas un šo tematu iekļaut mācību programmās. Lai gan skolas bija visplašāk ierosinātais forums šo iespēju nodrošināšanai, arī pilsoniskā sabiedrība, jauniešu klubi, jaunatnes organizācijas, digitālie rīki un līdzbiedru programmas tika atzītas par labvēlīgām mācīšanās vidēm. Tika apspriesta nepieciešamība pēc finansējuma darbam ar jaunatni un jaunatnes organizācijām nolūkā paplašināt ar ilgtspēju saistītās mācīšanās iespējas.

2. apakštemata "Rīcība un iespēju nodrošināšana" rezultāti

Konsultāciju dalībnieki pauda kopīgu viedokli, ka politikas veidotāji un politiķi ilgtspējas un vides jautājumos nav rīkojušies un ka jauniešiem ir ļoti ierobežotas iespējas prasīt atbildību no lēmumu pieņēmējiem par šiem jautājumiem. Valdība neuzticēšanās un neapmierinātība ar politiķiem. Daudzi, taču ne visi jaunieši spēja noteikt dažādus pieejamos līdzdalības mehānismus (piemēram, protestus, peticijas, pilsoniskās sabiedrības organizācijas). Tomēr kopumā tika apgalvots, ka visi šie mehānismi nespēj panākt izmaiņas ilgtspējības jomā attiecīgo politikas veidotāju bezdarbības dēļ. Neviena konkrēts mehānisma veids netika plaši norādīts kā efektīvāks. Oficiālajās struktūrās (piemēram, jaunatnes padomēs, konsultatīvajās padomēs) iesaistītie jaunieši norādīja, ka šīm struktūrām ir zināma ietekme, ja tās tiek integrētas politikas veidošanā. Tomēr daudzi jaunieši nebija informēti par šīm struktūrām. Tika minēts, ka iespējas prasīt atbildību no lēmumu pieņēmējiem uzlabojas, ja:

- politikas veidotāji apņemas īstenot plašāku rīcību, pamatojoties uz līdzdalības mehānismu rezultātiem;

- tiek uzlabota līdzdalības mehānismu pieejamība, nodrošinot, ka tie koncentrējas uz marginalizēto grupu bažām, kā arī uz vairākuma jautājumiem un dod iespēju marginalizētiem jauniešiem uzņemties vadošo lomu;
- tiek palielināts līdzdalības iespēju skaits ilgtspējas jomā, jo īpaši neformāls un regulārs dialogs ar ievēlētajiem pārstāvjiem;
- tiek veicinātas un aizsargātas jaunatnes padomes, palielinot resursus, izveidojot vairāk vietējo jaunatnes padomju un nodrošinot likumdošanas atbalstu.

3. apakštemata "Pārvaldība" rezultāti

EUYPD9 jaunatnes konferencēs Francijā un Čehijas Republikā un neformālajā ministru sanāksmē 2022. gada 22. janvārī Strasbūrā tika apzinātas jauniešu bažas par *youth washing*. Jaunieši, kas piedalījās konsultāciju posmā, nebija tik labi pazīstami ar šo jēdzienu, bet bieži vien spēja to atpazīt. Jēdziens *youth washing* tiek skaidrots kā tāda politiķu vai politikas veidotāju un jauniešu iesaiste, kurai nav reālas iespējas radīt politiskas pārmaiņas, neraugoties uz cerībām, ka tas notiks. Konsultācijās tika konstatēts, ka līdzdalības mehānismi var mazināt *youth washing*, ja tiek:

- palielināta pārredzamību un pamanāmību, sniedzot jauniešiem skaidru informāciju par iespējamību, ka viņu prasības tiktu izpildītas, un nodrošinot, ka politikas veidotāju apņemšanās tiek publiski fiksētas un veicinātas;
- veikti turpmāki pasākumi un nodrošināta atgriezeniskā saite jauniešiem par pasākumiem, ko politikas veidotāji veikuši pēc līdzdalības pasākumiem ar politikas veidotājiem un saistībā ar kuriem tiek publiski ziņots par panāktajām izmaiņām vai tiek pamatots tas, ka noteiktajā termiņā nav notikušas izmaiņas, kā arī nodrošināta pastāvīga dalība dialogā ar jauniešiem;
- izveidotas konsekventākas un spēcīgākas saiknes starp līdzdalības mehānismiem un politikas nozarēm, kas saistītas ar ilgtspēju.

4. apakštemata "Mobilitāte un solidaritāte" rezultāti

Konsultācijās jauniešiem no dažādām marginalizētām grupām tika jautāts, kas varētu viņiem palīdzēt izmantot ES mēroga mobilitātes iespējas, kuras saistītas ar vidi. Būtisks jautājums bija finansiālie šķēršļi vai šķietami finansiālie šķēršļi. Tie ietvēra tiešās izmaksas, nespēju pārtraukt nodarbinātību vai risku zaudēt sociālo palīdzību. Nozīme bija arī valodas barjerām un tam, ka trūkst pieejamas informācijas par iespējām. Dažiem jauniešiem bija sajūta, ka ES mobilitātes iespējas nav paredzētas jauniešiem ar viņu izcelsmi. Viens no faktoriem bija arī tendence koncentrēties uz neatliekamām dzīves vajadzībām vai vietējiem jautājumiem, nevis vides jautājumiem. Aptaujātie jaunieši norādīja, ka:

- ir jāsamazina šķēršļi piekļuves iespējām, atceļot izmaksas, piedāvājot īstermiņa iespējas (no divām līdz trijām dienām), vienkāršojot administratīvās procedūras un tiešai saziņai izmantojot skolas vai vietējos projektus;
- ir jāpalielina finansējums un atbalsts organizācijām, kas veicina mobilitāti un solidaritātes projektus;
- ir jākoncentrējas uz vietējām vides iniciatīvām, kas ir saistītas ar marginalizēto jauniešu kopienām un ietekmē tās;
- jāpalielina publicitāte un informēšana, tostarp, nodrošinot mobilitātes iespējas, kas saistītas ar skolām, kā arī sadarbojoties ar organizācijām, profesionāliem un iepriekšējiem dalībniekiem, kuriem jauniešiem nelabvēlīgos apstākļos ir gatavi uzticēties;
- jāuzsver līdzdalības sniegtie personiskie ieguvumi, jo īpaši attiecībā uz nodarbinātību un nodarbinātības prasmēm, un jāpadara iespējas pievilcīgākas;
- jānodrošina elastīgs, kvalitatīvs un profesionāls atbalsts, kas spēj apmierināt dažādas piekļūstamības vajadzības, tostarp organizācijām, kuras strādā ar jauniešiem nelabvēlīgos apstākļos, nodrošināt resursus, lai atbalstītu vides mobilitātes iespējas.

5. apakštemata "Piekļuve infrastruktūrai" rezultāti

Finansiālie ierobežojumi tika atzīti par vienu no galvenajiem faktoriem, kas neļauj jauniešiem izdarīt ilgtspējīgāka dzīvesveida izvēli. Dalībnieki, ar kuriem notika konsultācijas, aicināja attīstīt ilgtspējīgu infrastruktūru, kas jauniešiem būtu pieejama cenu ziņā. Tika uzsvērts arī vispārējs infrastruktūras trūkums lauku apvidos. Pieprasītās infrastruktūras veidi bija šādi:

- cenas ziņā pieejams un uzlabots sabiedriskais transports, kā arī drošāka un plašāka riteņbraukšanas infrastruktūra, lai tie kļūtu par dzīvotspējīgiem risinājumiem salīdzinājumā ar automobiļiem;
- finansiāli pieejamas mājokļu iespējas, jo jaunieši norādīja, ka finansiālie šķēršļi viņiem ir nozīmīgs faktors, kas apgrūtina ilgtspējas ņemšanu vērā, izvēloties mājokli;
- zaļākas, atvērtākas sabiedriskās telpas un atjaunīgo energoresursu veicināšana;
- cenas ziņā pieejamas ilgtspējīgas pārtikas un patēriņa iespējas, tostarp reciklēšana un atkārtota izmantošana. Tas bija svarīgi daudziem jauniešiem, tomēr šim jautājumam nebija tik augsta prioritāte kā citiem ierosinājumiem.

Prāgā notikušajā ES jaunatnes konferencē tika apzināta jaunatnes politikas un jaunatnes nozares loma atbalsta sniegšanā saistībā ar jauniešu līdzdalību politikas jomās, kas ir tiešāk saistītas ar infrastruktūru, piemēram, transports, mājokļi, pilsētplānošana, enerģētika un lauksaimniecība.

Transversāla temata "Paaudžu dialogs" rezultāti

ES jaunatnes konferencē Prāgā tika konstatēts, ka ilgtspēja un iekļautība nav tikai "jaunatnes jautājumi", bet gan jautājumi, kas skar visu sabiedrību. Tāpēc tika norādīts, ka labai praksei politikas veidošanā ir vajadzīgs paaudžu dialogs starp visām paaudzēm. *EU YD9* konsultācijās netika paustas stingras prasības pēc paaudžu dialoga, taču, iepazīstinot ar šo jautājumu jauniešus, kas piedalījās konsultācijās, viņi pauda zināmu atbalstu. Tika norādīts, ka paaudžu dialogam ir potenciāls:

- leģitimizēt jauniešu bažas un centienus ilgtspējas jautājumos un panākt to atzīšanu;
- veidot savstarpēju solidaritāti un atbalstu starp paaudzēm;
- veicināt starppaaudžu mācīšanos un dot jauniešiem iespēju ietekmēt vecāko paaudžu uzskatus par ilgtspēju.

Tika norādīts, ka paaudžu dialogam nevajadzētu aizstāt pastāvošos jauniešu līdzdalības mehānismus vai tiešu dialogu starp jauniešiem un politikas veidotājiem, bet tam būtu jānotiek līdztekus šiem pasākumiem.
